

כמו שאתם שונים בבבל כברייתא זו: רבי מתיר והכמים אוסרין.

אלא כך תשנו אותה: רבי אוסר, והכמים מתירין.

ועתה יש לנו להסתפק: מאי?

האם כשאמר שמואל הלכה כרבי כוונתו היא לפי מה שהיו שונים בתחילה בבבל שרבי הוא המקיל, והלכה כרבי לקולא.

או שמא התייחס שמואל למה ששלח רבי אלעזר, שרבי הוא האוסר, ומה שפסק שמואל כרבי, לחומרא פסק.

תא שמע: דרב תחליפא בר אבדימי עבד עוברא, עשה מעשה, הלכה למעשה, בותיה כמו דפסק שמואל, וכפי שיתבאר.

ואמר רב: תחלת הוראה דהאי צורבא מרבנן [רב תחליפא] — היא לקולא, בכך שפסק כשמואל, שפסק כרבי, נגדי. לפי שאני פסקתי הלכה כתנא קמא.

ומכאן מוכיחה הגמרא: אי אמרת בשלמא שמואל שפסק כרבי, לקולא קאמר, ועושים עירוב חצירות ביום טוב — היינו שאמר רב שהוראתו היא לקולא, כי הקיל במקום שהלכה להחמיר.

אלא אי אמרת שמואל שפסק כרבי לחומרא קאמר, וכמו ששלח רבי אלעזר שרבי הוא האוסר — אם כן, כשהורה רב תחליפא הלכה למעשה כשמואל — מאי לקולא איבא בכך שהורה רב תחליפא כשמואל להחמיר ולא לעשות עירוב מיום טוב לשבת!?

ומשנינן: כיון דמקלקלי בה רבים בשבת

כאשר לא עושים עירוב, בכך שמטלטלים מרשות לרשות—

היינו קלקולא, שאסר להם את העירוב י"א-א המותר, וגרם לטלטול מרשות היחיד אחת לשניה בשבת.

אמר רבא אמר רב הסדא אמר רב הונא: הלכה כרבי, וכונתי — לאסור!

תנו רבנן: יום טוב שחל להיות בשבת —

בית שמאי אומרים: מתפלל בתפילת העמידה שמנה ברכות, ואומר בה ברכה של שבת בפני עצמה וברכה של יום טוב בפני עצמה, מלבד שלשת הברכות הקבועות בתחילה ושלשת הברכות הקבועות בסוף.

ובית הלל אומרים: מתפלל רק שבע ברכות.

ובברכה האמצעית, הכוללת את השבת ואת החג, הוא מתחיל בשל שבת. שמזכיר תחילה "ותתן לנו את יום השבת" [וממשיך "ואת יום חג פלוני", וכפי שיתבאר שאת קדושת יום טוב אומר באמצע].

ומסיים בה בשל שבת "מקדש השבת", ואינו מזכיר בחתימה את יום טוב.

ואומר את קדושת היום טוב "ותתן לנו את חג פלוני הזה" באמצע.

רבי אומר: אף חותם בה מקדש השבת, ישראל והזמנים.

כי שבת קדמה מששת ימי בראשית, ולכן מזכירים אותה תחילה. וישראל קודמים לזמנים, כי קדושת הזמנים תלויה בישראל. שאילו לא נתקדשו ישראל, לא היו קובעים חודשים ולא היו "קוראים מועדים" בבית

דין.

תני תנא קמיה דרבינא כך הוא חותם:
מקדש ישראל, והשבת והזמנים.

אמר ליה: אטו האם שבת — ישראל הם
אלו שמקדשי ליה!?

והא שבת מקדשא וקיימא מששת ימי
בראשית!

אלא אימא: מקדש השבת, ישראל והזמנים.

אמר רב יוסף: הלכה כרבי, וכדתרין רבינא.

תנו רבנן: שבת שחל להיות בראש חדש או
בחולו של מועד —

ערבית ושחרית ומנחה — מתפלל שבע
כבכל שבת, ואומר מעין המאורע "יעלה
ויבוא" בעבודה בברכת "רצה".

ואם לא אמר — מחזירין אותו.

רבי אליעזר אומר: אומר "יעלה ויבוא"
בהודאה, במקום שאומרים בחנוכה "על
הנסים".

ובמוספין לדברי הכל, מתחיל את הברכה
האמצעית בשל שבת, ומסיים אותה בשל
שבת, ואומר את קדושת היום של ראש
חודש או מועד באמצע הברכה האמצעית.

רבן שמעון בן גמליאל ורבי ישמעאל בנו
של רבי יוחנן בן ברוקא אומרים: כל מקום
שהזקק לתפילת שבע ברכות ולא שמונה
עשרה, כמו שבת, וחל בו ראש חודש
ומועד — הרי הוא כמו יום טוב שחל
בשבת לדברי בית הלל. ולכן:

מתחיל את הברכה האמצעית בשל שבת,
ומסיים בשל שבת, ואומר קדושת היום
באמצע.

אמר רב חונא: אין הלכה כאותו הזוג
[רשב"ג ורבי ישמעאל].

ועתה דנה הגמרא במי ששכח להניח עירובי
תחומין או עירובי תבשילים לפני שני ימים
טובים של גלויות שחלו ביום חמישי ושישי,
ואחד מהם חול ואחד קודש, אלא נוהגים
קדושה בשניהם מספק.

אמר רב חייה בר אשי אמר רב: מניח אדם
עירובי תחומין מיום טוב לחברו, ומתנה:
אם היום יום טוב אין בדברי כלום. ואם מחר
יום טוב הרי עירובי עירוב. ולמחר בערב
שבת חוזר ואומר, אם היום קודש אין בדברי
כלום [ותפס עירובו מאתמול] ואם היום חול
עירובי עירוב [ולמחרת יכול ללכת אלפיים
אמה ממקום עירובו].

אמר רבא: מניח אדם עירובי תבשילין מיום
טוב ביום טוב ראשון לחבירו היום טוב
השני, ומתנה: אם היום יום טוב אין בדברי
כלום. ואם מחר יום טוב הרי עירובי עירוב.
ולמחרת אינו צריך לומר דבר.

ומאן דאמר [רב חייה בר אשי בשם רב]
שיכול להניח עירובי תחומין ביום טוב
ראשון ולהתנות, על אף שקונה בכך שביתה,
כל שכן שיכול להניח בו עירובי תבשילין,
שאין בהם קניית שביתה, אלא סימן להיתר
בעלמא.

ומאן דאמר [רבא] שיכול להניח עירובי
תבשילין — אבל עירובי תחומין לא יניח.

מאי טעמא? — דלמקני שביתה בשבתא
לא! לפי שיש בהם קניית שביתה ביום טוב

[הנקרא גם "שבתא"].

תנו רבנן: אין אופין מיום טוב ראשון לחבירו יום טוב שני.

באמת, באופן מוחלט [כאילו היתה זו הלכה למשה מסיני], אמרו: ממלאה אשה כל הקדרה בשר, אף על פי שאינה צריכה אלא לחתיכה אחת.

וכן ממלא נחתום חבית של מים אף על פי שאינו צריך אלא לקיתון אחד.

כיון שהכל הוא טירחה אחת.

אבל לאפות, שצריכים לטפל בכל ככר לעצמו — אינו אופה אלא מה שצריך לו.

רבי שמעון בן אלעזר אומר: ממלאה אשה כל התנור פת, למרות שאינה צריכה אלא פת אחת, מפני שהפת נאפת יפה בזמן שהתנור מלא, והחום אינו מתפשט נאבד.

אמר רבא: הלכה ברבי שמעון בן אלעזר.

איבעיא להו: מי שלא הניח עירובי תבשילין —

האם גם הוא נאסר בכבוד שבת, וגם קמחו נאסר.

או דלמא רק הוא עצמו נאסר לבשל, ואין קמחו נאסר?

למאי נפקא מינה? — האם צריך הוא לאקנויי קמחו לאחרים.

אי אמרת הוא נאסר וקמחו נאסר — צריך לאקנויי קמחו לאחרים כדי שיוכלו לאפותו.

ואי אמרת הוא נאסר ואין קמחו נאסר — לא צריך לאקנויי קמחו לאחרים.

מאי ההלכה בענין זה?

תא שמע: מי שלא הניח עירובי תבשילין, הרי זה לא יאפה ולא יבשל ולא יטמין, לא לו ולא לאחרים, ולא אחרים אופין ומבשלין לו.

ביצד הוא עושה — מקנה קמחו לאחרים, ואופין לו ומבשלין לו.

שמע מינה: הוא נאסר וקמחו נאסר.

ומסקינן: שמע מינה.

איבעיא להו: מי שלא הניח עירובי תבשילין, ועבר ואפה — מאי, האם מותר לו לאכול בשבת?

תא שמע: מי שלא הניח עירובי תבשילין — ביצד הוא עושה?

מקנה קמחו לאחרים, ואחרים אופין לו ומבשלין לו.

ואי איתא שאם עבר ואפה מותר לאוכלו י"ב-ב בשבת — ליתני: בברייתא את ההלכה הזאת שאם עבר ואפה — מותר, שהרי התנא בא ללמד לנו מה יעשה כדי שיוכל לאכול.

ומשינין: אמר רב אדא בר מתנה: תנא, רק תקנתא דחיתרא — קתני. אבל תקנתא דאסורא — לא קתני.

תא שמע: מי שהניח עירובי תבשילין — הרי זה אופה ומבשל ומטמין. ואם רצה לאכול את עירובו ביום טוב לאחר שסיים מלאכת ההכנה לשבת — הרשות בידו.

ואם אכלו לעירובו עד שלא אפה או עד שלא הטמין — הרי זה לא יאפה ולא יבשל ולא יטמין, לא לו ולא לאחרים.